

JUGOSLAVJANSKI STENOGRAF.

IZDAVATELJ I UREDNIK:
ANT. J. BEZENŠEK.

Izdaje se vsaki mesec 20. dne.
Uredništvo i uprava:
v Petrinjskeji ulici br. 365.

Stoji na celo leto 2 for. 50 n.,
na pol leta 1 for. 30 n.
Rókopisi se ne vraćajo.

Povest običnega pisma i stenografije.

(Dalje.)

Stenografija pri Grkih, Rimljanih i v srednjem veku.

Vže v uvodu bil je govor o pravej zadaći pisma, i čitatelj je lahko iz daljnega razpravljanja razvidil, da naše obično pismo tej zadaći nikakor ne ustreza.

Da na takošno zadačo pisma narodi starega veka pred Grki i Rimljani niti pomislili niso, to je jasno, ako se ozremo na jednostavne odnošaje, v kojih se je njih žitje i bitje gibalo. Posluževali so se, kakor znamo, pisma osobito za religijozne potrebe (n. pr. Egipćani); a morda tudi za bilježenje broja ove i polnih vreć v shrambah podložnikov, kteri so morali določeno mero svojega premoženja kralju poklanjati.

Osebe, ki so imele vladu v svojih rukah, niso vršile svojih razprav javno, pismo-ućeni niso (razven razlaganja svetih pisem i postav) nikakvih javnih predavanj držali, vednosti i umetnosti se niso med dijaci po predavanjih širile: vsi ti in drugi odnošaji niso mogli dati povoda, da bi se bila kde začutila potreba „brzopisa“; a samo potreba je povod bivanju vseh stvari. — Nikako se torej ne moremo strinjati z mnenjem onih, kateri misle, da so vže n. pr. Hebrejci, Egipćani i Perzijanci „brzopis“ poznali i upotrebljavali.

Vse drugaćne pa so bile razmere pri Grkih i Rimljanih. Tamo se je vsled módre državne ustave javni život najbolje razvil, govornišvo se je počelo lepo razevetati, filosofi i sofisti razširjevali so svoje nauke po predavanjih. V takih razmerah se je morala kmalo poroditi misel iznajti pismo, s kojim bi bilo mogoće govore političnoga i ućenoga zapopadka, v katerih je bila vsaka beseda prevažna i na svoje najbolje mesto postavljena, toćno pisati ter v nepremenjenoj obliki bodoćnosti izroćiti. Da je brzopis Grkom res znan bil, to pričajo „dela Dionizija Areopagite“, ki se hrane v vatikanskoj biblioteki v Rimu.

Iz teh spomenikov grške stenografije je razvidno, da je bila ona osnovana na podlogi običnih grških pismenk, katere so bile v najprej enostavnejši in mnogo spretnejši obliki pretvorjene, da jih je bilo mogoče lahko in brzo med seboj spajati. Tudi se čisto samoglasni niso samostalno naznačevali, nego s soglasji spajali.

Nadalje nam je znano, da so brzopisci svoj posel tudi pri amfikijonjskih svetkovinah opravljali, i da je Ksenofont Sokratove izreke stenografiral z grškim brzopisom, ter po teh zapiskih svoje „memorabilije“ sestavil. Izrazi, koje so Grki za stenografiranje rabili so naslednji: σημειογράφειν, ὑπογράφειν, ὑπογραμματεύειν, ὑποσημειοῦν.

Kakor so Grki bili navajeni vsako važno iznajdbo kakemu slavnoznamenu možu pripisovati, tako so tudi Kadma nazvali izumilcem grške stenografije.

Kot posebnost naj tukaj omenimo, da se je stenografija v grških šolah predavala kot posebno umetni predmet. (Vid. Otto v. Wilcke „Die Stenografie“.*

Več kako o grškej, znano nam je o rimskej stenografiji. Govori se, da je pesnik Enij 300 let pr. Kr. poseben „brzopis“ izumil, koji je osobito bogat bil na siglih, abreviaturah i monogramatizacijah t. j. sestavljanju več pismek v jeden znak (prim. Æ æ).

Takove pokrate upotrebljavale so se na spomenicah, napisih, listinah itd., ter je dandanes paleografom vrlo težko, nje prav tolačiti. — Akopram se ne more dokazati, je-li vse te sigle — veli se, da jih je bilo nad 1000 — omenjeni pesnik izumil, toliko je vendar gotovo, da je bil njih broj jako znaten i to vže prej nego je „otec rimske stenografije“ Marko Tulij Tiro s svojim sistemom stopil na dan.

M. Tulij Tiro bil je oslobodjenec Ciceronov, ter se je zajedno ž njim dalje časa bavil v Grškej. Mej tem imel je priliko, da se soznani z grško stenografijo. Kmalo se je v njem vzbudila misel, prirediti ta sostav za latinski jezik. Mnogo je scer trebalo premenjevati, dostavljati, izpuščati i izboljševati; a tako vrlo dobro se mu je vse to posrečile, da neki tvrde: Tiro je izumil svoj vlasten stenografski sistem. Priočil ga je okoli leta 64. pr. Kr. Iz njegovih stenografskih pismenk je razvidno, da so mu služile v vzgled obične latinske pismenke, katere je samo skrajšal in — kakor je bilo za spanjanje spretnejše — v razne položaje stavil.**

Njegov sostav nazivali so z imenom : *notae Tironianae*; a oni ki so se jih posluževali zvali so se „notari“.

(Dalje.)

* Nehoté mi pridejo pri tej priliki naše šole na um; ako v njih iščemo ta predmet, kojemu so vže stari Grki toliko važnost pripisovali, moramo na svojo sramoto priznati, da ga najdemo ali tam „za pečjo“, ali pa nij o njem ni sluha ni duha.

** Več o tem v. Kühnelt: „Ueber die Geschwindigkeit der Alten“.

Jugoslavenska stenografija.

(Piše Ant. Bezenšek.)

(Konac.)

Slaganje i tvorenje rieči.

§. 38. *Predložne slovke* spajaju se obično s korjenitimi slovkami neposredno, a da se oblik posljednjih nepromjeni, mogu predložne slovke, sastojeće se iz malih i sriednjih slova, obični svoj položaj promjeniti, bez da bi se time ujedno izrazio kakav samoglas.

Predložne slovke (predlozi) diele se na jednostavne i složene, domaće i tuđe.

Kako se bilježe predlozi, poznato je već iz §. 34., u sliedećem radi se dakle samo o načinu njihova spajanja sa korjeni rieči.

(V. pril. §. 38.)

A. Domaće predložne slovke.

1. jednostavne.

(Prevod primjera.)

Bez-: bezbožno, bezskrban(-en), bezumno.

Do-: dodam, dogovor, dokaz, domisliti, dopis, dotjerati, dotično, dostojno.

Iz-: izbor, izbrati, izčistiti, izdati, izgnati, izigrati, izjesti, izkusiti, izlaz, iznimka, iztok, izvor.

Na-: nabit, nacjepati, način, nadimiti, nagon, naigrati, naklada, namučiti, naličiti, nasip, napjev, naučiti, nazor.

Nad-: nadležni, nadpis, nadzor, nadkriljen.

Ne-: nečovjek (nečovjek), neduha, nekriv, nemil, nenaravno, neslan, nesrodan, nestidan, neučen, nevolja.

O-: obali, ocjena, očarati, oglas, ogroman, ohladiti, okrepiti, omiliti, opaziti, osip, osloniti, ostrov, otok, otrok, otvor, ovrha.

Ob-: obhod, obkoliti, oblast, obmana, oblik, obrok, obseg, obširan, občina, obzor, obzir (ozir), obljubljen (oljubljen).

Od-: odberem, odbijati, oddjeliti, odlaziti, odkaz, odkup, odličan, odmor, odpust, odstraniti, odteći, odvjetnik, odrasti, odvratiti.

Po-: pobirati, pobuniti, počekati, podariti, pogled, pohvala, pobit, pokus, pokret, polomiti, polučiti, pomrieti, pomjeriti, ponos, porok, porušiti, posluh, potrpiti, potok, povod.

Pod-: podbriti, podhvat, podkupljen, podloga, podpis, podsipati.

Zlaganje i tvorenje besedij.

§. 38. *Predložne slovke* spajaju se s korenitimi slovkami neposredno, da se pa oblik posljednjih ne promeni, morejo predložne slovke, sestoeće iz malih i srednjih pismenk, svoj položaj promeniti, ne da bi se s tim ob jedno izrazil kakov samoglas.

Predložne slovke (predlogi) dele se na jednostavne i složene, domaće i tuđe.

Kako se bilježe predlogi, znano je vže iz §. 34., v sledećem bode govor torej samo o načinu njihovega spajanja s koreni besedij.

(V. pril. §. 38.)

A. Domaće predložne slovke.

1. jednostavne.

(Prevod primerov.)

Pre-: prebrati, predati, pregled, prehlada, prekidati, prelom, preminuti, premisliti, prepis, preseliti, preteći, pretopiti, pretvara, prevrat.

Pred-: predgovor, predhodnik, predmet, predlani, preduzeti.

Pri-: pribaviti, pribiti, pričuvati, pridružiti, prigoda, prihraniti, priigrati, prijam, prikladno, (neprikladno), priljubiti, primorje, prima se, (neprima se), prinos, priprava, prirast, prisega, (zapriseći), pristran, priznati, prizor.

Pro-: probosti, proejeniti, prodati, progovoriti, proglas, prokleti, proljev, promicati, propuh, propustiti, promisliti, prostran, prosvjeta, proučiti, provaliti, provesti, prozor, prozračiti.

Raz-: razbojnik, razburen, razdati, razgled, razigrati, razjedati, razlika, razmaknuti, razpaljen, razprava, rzsuda, raztopiti, razvijati.

S-, z-, sa-: sbor (zbor), sakriti (skriti), savjet (svět), sгода (zгода), sguba (zguba), sloga, složno, stiska, stratiti.

Su- (só-): sučlan (sóčlan), susjed (sósed), sumrak.

U-: ubog, ubosti, učin, ucjepiti, udarac, udes, ugled, ugovor, ujedati, ujak, ukaz, ukor, ulomiti, umjeren, umno, upliv, usluga, uspjeh, ustati, uteći, utok, uvjet, uvježbati.

Uz- (vz-): uzdahnuti, uzduh (vzduh), uzpirati, uzrok.

Za-: zabraniti, zadaća, zagledati, zahvala, zaključiti, zamišljen, zapustiti, zaslón, zastava, zasuti, zatisnuti, zavit.

2. sastavljene.

Bezobrazan, bezobziran, doprinositi, iznenada, izostati, izpovjed, izposuditi, nadoknaditi, napomenuti, napredak, naužiti, nenalaziti, neobhodno, neobično, nepogriješiv, nepovoljan, nedovoljno, neprisiljen, nesloga, neugodan, opredjeliti, odpovjedati, porazdjeliti, preoteti, prepovjed, unapred, zadovoljan, zapovjed.

B. Tudje predložne slovke.

Ab-: absurdno, absolutno, abstraktno, abstiaencija, abnorm

Ad-: adjunkt, adjutant, advokat, advent, assistent.

Ana-: anatema, anatomia, analiza, analog.

Ante-: antecedens.

Anti-: antipatija, antiteza, Antikrist.

In-: instrukcija, inventar, invalid, indirekt, injuriya, inserat.

Inter-: interes, interpelacija intermeco.

Intro-: introdukcija.

Kata-: katafalk, katakomba, katabazis.

Kon-, kol-, kor-: konvent, kontinent, kontekst, koncert, konfuzija, kontrakt, kolizija, kolega.

Ob-, ok-: obskur, obseen, objekt, obligat, okcident.

Peri-: periferija, perifraza, peripatetik.

Sub-: subjekt, substancija, subsistencija, substrat, sublimat.

Ultra-: ultramontan, ultraliberal.

§. 39. *Tvorke* spajaju se s korjenom rieči, koliko moguće neposredno. Velika čest njihova piše se po obćenitih pravilih stenografskoga pisma, ostale pako su pokraćena time, da im se izpuštaju slova, koja nisu za upoznanje dotične tvorke neobhodno potrebita.

Tvorke, koje su u našem jeziku s obzirom na stenogr. pismo osobita uvažanja vriedne, jesu sljedeće:

(V. pril. §. 39.)

A. Tvorke domaćih rieči.

Kod samostavnika:

-ac: kupac, lovac, bratac, svetač, sveteći, leskovac.

-aj: koračaj; tečaj, tečaja, tečajih; slučaj, slučajem; rataj.

-ak: darak, petak, dobitak, novak, prosjak.

-an: kazan, ravan.

-elj: učitelj, hranitelj; — čitatelj, krstitelj, izvjestitelj.

-ica: padavica, učenica, učiteljica, bistrica, knjižnica.

-ić: konjić, vjetrić, klobučić, Marković, Stanković, Lucić, — Krestić, Kristić, Radetić.

-ik: učenik, vjernik, bolestnik, vratnik, Brezovnik, Kotnik.

-ina: domovina, knježevina, milina, širina, petina, banovina, imovina, teletina, srnetina.

-išće (-ište): ognjišće, kazališće, igralište, kosišće.

-je, (-tje, -lje, -nje): Primorje, proletje, veselje, groblje, igranje, stvorenje, poslovanje, bolovanje, djelovanje.

-nja: bludnja, košnja, prošnja, voznja, težnja.

-ost, (-čnost, -livost, -bnost, -tost, -tnost): Učenost, blagost, vjernost, starost, jakost, trieznost. Vječnost, ličnost, sličnost, točnost. Marljivost, gorljivost, škakljivost, nenasiljivost, škodljivost, štedljivost. Udobnost, pogubnost. Svjetlost, riečitost, temeljitost, nespretnost, bitnost, okretnost.

-stvo (-čtvo, -štvo, -žtvo): prijateljstvo, siromaštvo, bratstvo, pobratinstvo; kraljestvo, kraljestva, kraljestvu, kraljestvom; carstvo, društvo, grobijanstvo, susjedstvo, mnoštvo, boga(t)stvo, potomstvo, vlasništvo, (vlastništvo).

§. 39. *Tvorke* spajaju se s korjenom besedij, kolikor mogoče neposredno. Veliki del njihov piše se po obćih pravilih stenografskoga pisma, ostale pak so pokraćene s tim, da se jim izpuščajo pismenke, ki niso za vpoznanje dotične tvorke neobhodno potrebne.

Tvorke, koje so v našem jeziku z obzirom na stenogr. pismo osobito važne, so sledeće:

(V. pril. §. 39.)

A. Tvorke domaćih besedij.

Pri samostavnikih:

-ec: kupec, lovec, bratec, sveteč, sveteći, leskovec.

-ek: darek, petek, dobitak, novak, prosjak.

-en: kazen, ravan.

-eč: učitelj, hranitelj; — čitatelj, krstitelj, izvjestitelj.

-ič: konjič, vetrič, klobučič, Markovič, Stankovič, Lucič, — Krestič, Kristič, Radetič.

-ik: učenik, vjernik, bolestnik, vratnik, Brezovnik, Kotnik.

-ina: domovina, knježevina, milina, širina, petina, banovina, imovina, teletina, srnetina.

-išće (-ište): ognjišće, kazališće, igralište, kosišće.

-je, (-tje, -lje, -nje): Primorje, proletje, veselje, groblje, igranje, stvorenje, poslovanje, bolovanje, djelovanje.

-nja: bludnja, košnja, prošnja, voznja, težnja.

-ost, (-čnost, -livost, -bnost, -tost, -tnost): Učenost, blagost, vjernost, starost, jakost, trieznost. Vječnost, ličnost, sličnost, točnost. Marljivost, gorljivost, škakljivost, nenasiljivost, škodljivost, štedljivost. Udobnost, pogubnost. Svjetlost, riečitost, temeljitost, nespretnost, bitnost, okretnost.

-stvo (-čtvo, -štvo, -žtvo): prijateljstvo, siromaštvo, bratstvo, pobratinstvo; kraljestvo, kraljestva, kraljestvu, kraljestvom; carstvo, društvo, grobijanstvo, susjedstvo, mnoštvo, boga(t)stvo, potomstvo, vlasništvo, (vlastništvo).

Kod pridavnika :

-an, -ar : vriedan, blatan, čudan, mudar, bistar.

-it : plemenit, zakonit, plodovit, brodovit, stanovit, strahovit.

-ji : božji, (božje, božjega, božjih), čovječji, vražji, (vražje), kravji.

-ov : banov, kraljev (-a, -o), carev (carov), rakov, papirov (papijev).

-ski, -čki, -ški, -žki, -janski, -teljski : morski, morska, morsko, morskih, planinski, županski, županskomu, županskim, zemaljski = zemski, -a, -o; ženski, -a; Rečki, muški; mudrijanski, jadranski, čovječanski = človeški; učiteljski, -a, -o, -oga(ega), -ih, graditeljski.

-ljivi : sramežljivi, dopadljivi, popustljivi, -a, smradljivi, -ih, štedljivi.

-tivni : protivni, relativni, -a, objektivni, (objektivnost).

B. Tvorke tujjih rieči.

-ičan = -tičan : elegičan, komičan, logično, estetičan, poetičan, kritičan, historičan, statističan, elastičan.

-irati, (umetnute slovke izostavljaju se obično) : riskirati, notirati, organizirati, stenografirati, civilizirati.

-ovati : organizovati, centralizovati, ilustrovati, ignorovati.

-ionalan, -ionaran : racionalan, kondicionalan, revolucionaran.

-izam = (-izem) : komunizam, liberalizam, monoteizam.

-um, -ium : fatum, faktum, publikum, stadium, medium.

-ura : literatura, tinktura, karikatura, kultura, bravura.

-graf, -grafija : stenograf, stenografija, litograf, choreograf, telegraf, autograf, autografija.

Pri prilogih :

-en, -er : vreden, blaten, čuden, móder, bister.

B. Tvorke tujjih besedij.

-ičen = -tičen : elegičen, komičen, logično, estetičen, poetičen, kritičen, historičen, statističen, elastičen.

Prijateljstvo.

(Pripovjest iz vojne Krajine.)

Prevod stenogramâ na str. 30. „priloga“.

(Konac.)

Odmah zatim prikaže se na pragu visoka osoba, imajuća na licu koprenu. „Zaido“, veli joj Ibrahim, „skini koprenu s lica“. Ona to učini, i u cielej svojoj krasoti stoji sada Zaida pred Jovanovićem. Tako krasnu ženu nije još nikada vidio, i opisivanje Ibrahimovo o ljepoti njezinoj, koje je prije

Odmah za tem prikaže se na pragu visoka osoba, imajoća na licu kopreno. „Zaida“, veli jej Ibrahim, „skini koprenu z lica.“ Ona to učini, i v celej svojej krasoti stoji sedaj Zaida pred Jovanovićem. Tako krasne žene nij še nikdar vidil, i opisovanje Ibrahimovo o lepoti njenej, koje je prej skoraj ne-

skoro neistinitim držao, bilo je daleko nadvladano. Jovanović je samo gledao ter se čudio.

„Kako Jovanoviću, je-li sada vjeruješ u moje prijateljstvo?“ Prije nego je taj mogao odgovoriti, zablisku se u sobi, začuje se glas pištolja, i veliki dim napuni sobu. Kad se dim malo dignuo, vidilo se, da leži Zaida mrtva na tlu, i da polag nju stoji Ibrahim sdvojena lica, s pištoljem u ruci. Jovanović prestraši se neizmerno, pobjegne iz sobe k Savi, te odbrodi na drugu stranu. — Najstrašnije slike slikala je odsada njegova fantazija. Ako je stisnuo oči, vidio je krvavu Zaidu u ruku Ibrahima, ako jih je otvorio, mislio je, da ona stoji pred njim, i da ga gleda, kao da bi htjela reći: „Ti nesretniče, što si učinio! Kada ćeš oprati svoj veliki grieh, koji imaš na duši, jer nisi samo mene, nego i tako rekući njega ubio. Kako si mogao to od svojega prijatelja zahtjevati? Nisi-li znao, da mu vjera nalaže, da mora svoju ženu, ako ju je oko drugoga muža vidjelo, umoriti? Ti si dvojio nad njegovim prijateljstvom, on ti je morao pokazati, koliko može za svojega prijatelja učiniti. Ako bi bio ti njegov život zahtjevao, on bi ti ga bio s većom pripravnošću žrtvovao“.

Sada pišući list opet se je malo umirio. List je naime glasilo na Ibrahima, u kojem ga pokorno moli, da bi mu izvolio oprostiti, jer je tako sgriješio na prijateljstvu, a zajedno je kazao, da je pripravan sve učiniti za-nj.

Ibrahim nije odgovorio. Prošla je jesen, zima, prošlo proletje, došlo je opet ljeto. Razna putovanja i marljivo djelovanje uplivalo je na Jovanovića ugodno, i on je postao malo mirniji. Sada oboli njegov 5 ljeta stari jedini sinčić, ter baš na dan Zaidine smrti umre. Otac bio je opet podpuno izvan sebe. Medju tim ko tako tužan

istinitim držal, bilo je daleko nadvladano. Jovanović je samo gledal ter se čudio.

„Kako Jovanović, je-li sedaj vjeruješ v moje prijateljstvo?“ Prej nego je ta mogel odgovoriti, zabliskne se v sobi, začuje se glas pištolje, i velik dim napolni sobo. Kadar se dim malo digno, vidilo se je, da leži Zaida mrtva na tleh i da poleg nje stoji Ibrahim zdvojenega lica, s pištoljo v róci. Jovanović prestraši se neizmerno, pobjegne iz sobe k Savi ter odbrodi na drugo stran. — Najstrašneje slike slikala je od sedaj njegova fantazija. Ako je stisnil oči, vidil je krvavo Zaido v rókah Ibrahima, ako jih je otvoril, mislil je, da ona stoji pred njim i da ga gleda, kakor da bi htela reći: „Ti nesrečnež, kaj (što) si učinil! Kedaj ćeš oprati veliki greh, kojega imaš na duši, ker nisi samo mene, nego tudi tako rekóč njega ubil. Kako si mogel to od svojega prijatelja zahtevati? Nisi-li znal, da mu vera nalaže, da mora svojo ženo, ako jo je oko drugoga móža videlo, umoriti? Ti si dvojil nad njegovim prijateljstvom, on ti je moral pokazati, koliko more za svojega prijatelja učiniti. Ako bi bil ti njegov život zahteval, on bi ti ga bil z večo pripravnostjo žrtvoval.“

Sedaj pišóč list opet se je malo umiril. List je namreč glasil na Ibrahima, v kojem ga pokorno moli, da bi mu izvolil oprostiti, ker je tako zgrešil na prijateljstvu, a zajedno je rekel, da je pripraven vse učiniti za-nj.

Ibrahim nij odgovoril. Prošla je jesen, zima, prošlo proletje, došlo opet leto. Razna potovanja i marljivo delovanje uplivalo je na Jovanovića ugodno, i on je postal malo mirneji. Sedaj oboli njegov 5 let stari jedini sinčić, ter baš na dan Zaidine smrti umre. Otec bil je opet popolno izvan sebe. Med tem ko tako tóžen poleg svojega

polag svojega mrtvoga djeteta sjedi, donese mu sluga list od Ibrahima. U listu bilo je sljedeće: „Allah budi s tobom! Ja neću misliti na dan, kad si mi ti sve moje uzeo, niti sam mislio, da ga u obće preživim. Primio sam tvoj list, saznao dosada sve, što se je pri tebi dogodilo. A ja sam živio sa svojom boli sam za se, oddaljen od svijeta. Saznao sam o bolesti tvojega jedinoga sinčića, saznao sam i to, da je — čudnovato — baš na dan smrti moje Zaide umro. Ja si mogu misliti tvoju bol, — ja sam ti oprostio, Allah se je za mene osvjeto. Nevidimo se nikada. Ja sam miran, i odputujem k bratu u Aziju. Zdravstvuj!“

Taj list načinio je veliki utisak na Jovanovića. Smatrao je smrt sinčića znatnim djelom osvjete za svoj grijeh. I postao je od sada i mirniji u svojem sreću.

mrtvega deteta sedi, donese mu sluga list od Ibrahima. V listu bilo je sljedeće: „Allah bódi s tebo! Jaz nečem misliti na dan, keđar si mi ti vse moje uzeli, niti sem mislil, da ga v obće preživim. Primil sem tvoj list, seznal do sedaj vse, kar (što) se je pri tebi dogodilo. A jaz sem živel s svojo bolečino sam za se, oddaljen od sveta. Seznaval sem o bolesti tvojega jedinoga sinčića, seznal sem tudi to, da je — čudnovato — baš na dan smrti moje Zaide umrl. Jaz si morem misliti tvojo bol, — jaz sem ti oprostil, Allah se je za mene osvetil. Ne vidimo se nikdar. Jaz sem miren, i odpótujem k bratu v Azijo. Zdravstvuj!“

Ta list učinil je velik utisek na Jovanovića. Smatrao je smrt sinčića znatnim delom osvete za svoj grijeh. I postao je od sedaj tudi mirneji v svojem sreću.

Glasnik.

Nešto o srbskoj stenografiji. „Javor“, srbski list u Novom sadu, donio je u 16. br. viest „da je jedan njegov prijatelj u Beču zgotovio jedno novo djelo za učenje srbske stenografije i da je namjeran skorom dati ga u štampu, pošto se dosadnja djela nisu kao vrlo praktična pokazala“. Kako se mi ovoj vijesti s jedne strane radujemo, tako se ipak s druge strane bojimo, da-li nam se neće možda ova radost prerano pokvariti: mi se naime veselimo, ako vidimo, da se pojavi koji novi suradnik na našem polju, jer takovih ljudi zbilja treba; a bilo bi nam veoma žao, ako bi dotičnik možda separatističkim putem krenuo, te ako bi htio slogu i jedinstvo, koje smo mi velikim požrtvovanjem među Hrvatima, Srbima i Slovenima s obzirom na stenografiju gojiti počeli, samovoljno razdirati. Mi smo već više puta naglasili, da treba na tom polju složnoga djelovanja među svima Jugoslavenima, ako hoćemo što postići. No mi se nadamo, da i dotični g. stenograf to uvidja, pa da će knjigu sastaviti u duhu uzajamnosti s ostalima slav. plemenima, navlastito s Slovenima i Hrvatima, koji već imaju svoje sisteme složno uređene po načelima, koji su i za srbski jezik posve prikladni. Onda dakako, ako to učini, — jerbo s ćirilicom tiskane, dobre sten. knjige zbilja i treba, — biti će nam njegovo djelo dobro došlo.

† **Dr. Jos. Plaseller**, c. kr. sanitarni savjetnik, vitez reda Franje Josipa, predsjednik tirolskoga stenogr. društva i c. kr. izpitne komisije za učiteljstvo stenografije u Innsbriku, umro je ondje 23. aprila, 66 g. star. Našim čitateljem poznat je kao onaj, koji je Gabelsbergerov sustav za latinski jezik priredio. A u obće stekao si je neizmjereno mnogo zasluga za našu umjetnost. Budi mu zemljica lahka!

One p. n. abonente, koji so nam še letošnju ali celò lanjsko naročnino dolžni, prosimo, da nam jo čim preje pošljejo.

Administracija.

Tiska C. Albrecht u Zagrebu.

Prilog listu.

Aforizme.

U m ~ w a h j g h -
n l o n a n b -
n a l ' e l p l . u s t r o r o n n i -
j n b ' j e n t l j -
' m e e u s e e g -
m ' b , n ' e l b -
h y o z , s n - ' j j -
u n p b l o r n e g n - o n o b h -

Slaganje i tvorenje rieči.

K.S. 38.A.

up, upu, ur-

ee, ep, er, e', ep, y = j, yu = y,

ei = ei -

u, v, ub, u, va, v, vb, uq = uq, u, iu = u,

i, u -

d, h, ub, ud, u, d, v, ue, ul, ul,

y, b, l, d -

y, ep, ed, eyi.

ub, ul, uy, u, iu, u, ue, y, u,

u -

u, p = u, lb, u, ru, ud, ul, ul,

y, b = y, ul, y, u, u, u.

de, u, y = ab, u, u, u, u, y, u, h

(= u), d, h = y, u -

ee, ed, ee (= ed), e, er, ep, eh, ar, ep,

e, f, e', eb, ed -

u, u, ub, ud, ue, u, u, u, u, u,

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z' = z, z'

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

z, z', z'', z''', z'''' = z, z', z'', z''', z''''

ald, udm = ugr, chq, md, ud, xcl, vgl,
 vcl, vcl, vcl (= vcl), vcl, vcl, vcl, vcl, vcl,
 vcl, vcl, vcl, vcl, vcl, vcl, vcl, vcl,
 vcl, vcl, vcl, vcl, vcl.

B.

vcl, vcl (= vcl), vcl, vcl, vcl,
 vcl, vcl, vcl, vcl, vcl (= vcl),
 vcl, vcl, vcl, vcl

vcl — vcl, vcl, vcl

vcl, vcl, vcl = vcl, vcl, vcl, vcl, vcl, vcl,
 vcl, vcl, vcl, vcl, vcl, vcl

vcl, vcl, vcl — vcl

vcl, vcl = vcl, vcl = vcl

vcl, vcl, vcl, vcl, vcl

vcl = vcl, vcl, vcl

vcl, vcl, vcl, vcl (= vcl), vcl

vcl, vcl

K. H.

vcl, vcl, vcl, vcl = vcl, vcl, vcl

vcl, vcl = vcl, vcl, vcl, vcl, vcl, vcl

vcl, vcl, vcl, vcl — vcl, vcl

l, d- t tatej; t titej: k, f, co-
 xer, h, h = k, f, f-

m, q, nek, wul (= wul), o h, h,
 f-tic; h, (= h), h, e-

h, w = w, uo = u, y, r-

erw = ew (-w), y, w, z, u, w =

ur, v = ru, h, ay-

af, af, uf, uf = af-

ur, h, w, re, r, h, w, u, u,

af-

u, y, z = u, y, f -

h = h, ap, ap = ap, h, v, h - h, h, h, h

ur, z, y, w, h, h, h = h, h -

h-t...ost: h, h, h, = h, h, h, h

h, o, h, h, h; h, h, h, h, h, h,

h, w, h, h, h, h, h = h, h = h -

h, h, h, h, h -

h = h, h, h = h, h = h, h, h =

h = h -

h, (h = h, h, h), h, h, (h), h -

ly, vy, vy, vy, sy, vy, my (my).

zo, zo, zo, zo, zo, zo = zo, zo, zo, zo,
 so, so, so (= so), so = so, so, so, so; so, so, so,
 so, so, so, so, so, so = so, so, so, so,
 so, so, so, so, so, so, so, so, so, so, so, so,
 so, so, so, so, so, so, so, so, so, so, so, so,

B.

so, so, so, so, so, so, so, so, so, so,
 so, so

so, so, so, so, so, so

so, so, so, so, so, so

so, so, so, so, so, so

so, so, so, so, so, so

so, so, so, so, so, so, so, so, so, so

so, so, so, so, so, so, so, so, so, so

so, so, so, so, so, so, so, so, so, so

Prijateljstvo.

[so]

so, so, so, so, so, so, so, so, so, so,
 so, so, so, so, so, so, so, so, so, so,

~ gile, ~ m~ p~ h~ ~ h~ ~ g~ o~ n~ t~ e ~ a~ r ~ a~ n~
 t' o ~ e ~ l ~ o ~ l ~ e ~ .

~ m ~ r ~ , ~ d ~ e ~ y ~ e ~ n ~ t ~ ? ~ z ~ ' ~ e ~ s ~ p ~ o ~ o ~ e ~ , ~ f ~
 o ~ e ~ f ~ . ~ a ~ e ~ m ~ o ~ e ~ r ~ e ~ a ~ e ~ , ~ e ~ o ~ e ~ y ~ h ~ e ~ (~ p ~ e ~) ~ t ~
 h ~ , ~ e ~ n ~ t ~ t ~ a ~ n ~ t ~ , ~ o ~ f ~ , ~ p ~ . ~ r ~ e ~ p ~ h ~ o ~ m ~ ; ~ n ~ a ~
 o ~ e ~ n ~ g ~ l ~ e ~ n ~ e ~ l ~ . ~ n ~ g ~ o ~ r ~ o ~ i ~ e ~ d ~ e ~ p ~ . ~ o ~ t ~
 t ~ , ~ e ~ n ~ g ~ p ~ e ~ n ~ t ~ , ~ o ~ n ~ t ~ , ~ o ~ e ~ n ~ t ~ e ~ r ~ e ~
 a ~ n ~ e ~ t ~ : ~ t ~ a ~ d ~ f ~ i ~ b ~ , ~ e ~ d ~ f ~ o ~ e ~ d ~ r ~ e ~ n ~ e ~y ~ ,
 ~ o ~ u ~ r ~ B ~ t ~ p ~ . ~ n ~ t ~ e ~ e ~ i ~ f ~ . ~ t ~ h ~ e ~ a ~
 y ~ e ~ e ~ y ~ , ~ o ~ t ~ e ~ y ~ e ~ , ~ t ~ . ~ t ~ a ~ o ~ e ~ t ~ , ~
 t ~ n ~ , ~ n ~ g ~ e ~ t ~ h ~ . ~ o ~ u ~ t ~ e ~ p ~ f ~ , ~ t ~ . ~ o ~ d ~ p ~ p ~
 a ~ n ~ g ~ b ~ o ~ s ~ a ~ p ~ . ~ b ~ . ~ n ~ a ~ n ~ t ~ , ~ n ~ o ~ r ~ m ~ ,
 e ~ o ~ e ~ p ~ , ~ t ~ g ~ n ~ t ~ , ~ f ~ : ~ e ~ n ~ e ~ h ~ p ~ .

~ e ~ s ~ . ~ — ~ p ~ ' ~ o ~ , ~ h ~ , ~ p ~ p ~ , ~ e ~ y ~ ' ~ s ~
 ~ t ~ h ~ t ~ , ~ n ~ g ~ e ~ p ~ e ~ n ~ t ~ e ~ . ~ t ~ h ~ a ~ n ~
 a ~ e ~ a ~ o ~ b ~ o ~ o ~ t ~ t ~ h ~ e ~ n ~ e ~ p ~ o ~ r ~ t ~ . ~ n ~
 o ~ n ~ e ~ a ~ . ~ t ~ n ~ t ~ p ~ e ~ c ~ t ~ e ~ o ~ , ~ e ~n ~ o ~ s ~ t ~ e ~t ~ .
 p ~ o ~ l ~ : ~ , ~ e ~t ~ ! ~ t ~ h ~ e ~ n ~ e ~t ~ e ~o ~ , ~ t ~n ~e ~o ~
 ~ p ~ . ~ n ~t ~ e ~ b ~ . ~ o ~ l ~ e ~e ~ p ~o ~t ~e ~a ~ . ~t ~g ~o ~e ~o ~
 p ~ . ~e ~e ~d ~ . ~o ~l ~e ~y ~e ~t ~h ~o ~l ~ , ~o ~l ~e ~t ~a ~d ~ . ~o ~n ~g ~y ~f ~
 z ~ . ~h ~e ~t ~e ~ , ~t ~h ~p ~ , ~e ~p ~a ~ . ~t ~e ~ . ~t ~e ~m ~e ~y ~ . ~t ~h ~e ~

oed - " b h a h r r y v o h l e e j e s t
- v o e e m s e d -

Šala i zabava.

<p>g h l l - z n a t - p e s t m p e d (n p) - v o n i : 1 p o e r , 2 , e e e e e (k l r o b y m) - v t r e g y p d e s i n a b d - z a n e g u r : " v g y r z g o - p e e v o v e , n v e p p - "</p>	<p>" n l e . r n e l e v d , " e n - v e s p o v " z h , e d e e u n o s , v . r e d y l , i f i e ? " e g o r - " e r i : 1 e v a e n o " g o : . p r a g ? " e r i " e r i - e . e g -</p>
--	--

Lice

g o r s e l : " n f l , n e h v l e e k k - g i
l ? : " n f (- g) l , n e h v (- n p) , n e e k k - g i
o k l y ! v . e w e , v i v n s v l -

(a n j e a s l e)

E : z u f y -

z o j e e v s t h -